

Alminnelige kontraktsbestemmelser om levering av fast renhold

General conditions of contract concerning fixed cleaning

Alminnelige kontraktsbestemmelser om levering av fast renhold

Innhold

Forord	2
Kapittel I Innledende bestemmelser	3
1 Virkeområde	3
2 Kontraktperiode	3
3 Kontrakten	3
4 Overdragelse av kontraktsforpliktelser	3
5 Partenes representanter	3
6 Samarbeid. Møter	3
7 Taushetsplikt	4
Kapittel II Regulering av kontraktssummen. Betaling	4
8 Regulering av kontraktssummen	4
9 Betaling	4
10 Betalingsforsinkelse	5
10.1 Renter ved forsinket betaling	5
10.2 Leverandørens rett til å stanse leveransen	5
Kapittel III Leverandørens ytelser	5
11 Krav til utførelse	5
11.1 Utførelse	5
11.2 Kvalitetssikring	5
11.3 Internkontroll av helse, miljø og sikkerhet	5
11.4 Leverandørens rett til å nekte å utføre arbeid	5
12 Kontroll av leveransen	6
13 Bruk av underleverandør	6
13.1 Generelt	6
13.2 Oppdragsgiverens rett til å nekte å godta leverandørens valg av underleverandør etter kontraktsinngåelse	6
13.3 Underleverandør som er angitt i kontrakten	6
14 Mangelfull leveranse	7
Kapittel IV Oppdragsgiverens ytelser	7
15 Beskrivelse av oppdraget	7
16 Øvrige ytelser	7
17 Svikt i oppdragsgiverens ytelser	7
Kapittel V Endringer. Vederlagsjustering	8

18	Endringer.....	8
18.1	Retten til å pålegge leverandøren endringer.....	8
18.2	Beskjed om endring	8
19	Justering av vederlaget ved endringer	8
19.1	Hovedregel.....	8
19.2	Tilleggsleveranser.....	8
19.3	Reduksjon av leveransen.....	8
19.4	Endringsgebyr ved netto reduksjon av kontraktens omfang.....	9
Kap. VI Ansvar for skade. Forsikring.....		9
20	Ansvar for skade.....	9
21	Forsikring.....	9
Kapittel VII Ophør av kontrakten.....		9
22	Force majeure. Partenes rett til oppsigelse ved langvarig stans av leveransen.....	9
23	Partenes rett til oppsigelse ved oppdragsgiverens flytting eller omlegging av virksomheten.....	10
24	Heving av kontrakten.....	10
24.1	Generelt.....	10
24.2	Erstatning ved oppdragsgiverens heving.....	10
24.3	Erstatning ved leverandørens heving	10
Kapittel VIII Andre bestemmelser		10
25	Bruk av dokumenter	10
26	Tvister.....	11
Tillegg A (informativt) Arbeidsbetingelser.....		12
Litteratur.....		13

Forord

Denne standarden er utarbeidet og enstemmig anbefalt av en komité som er oppnevnt av Norges Byggstandardiseringsråd (nå Standard Norge) etter forslag fra:

Foreningen Næringseiendom

Høgskolen i Oslo

Norges Bygg- og Eiendomsforening

Norsk Arbeidsmandsforbund

Norske Husøkonomers Forbund

Norsk Kommuneforbund (nå Fagforbundet)

Servicebedriftenes Landsforening

Vestfold fylkeskommune

Standarden gir uttrykk for hva de ovennevnte organisasjoner og institusjoner er blitt enige om som alminnelige kontraktsbestemmelser om fast renhold. Det er de ovennevnte organisasjoners forutsetning at standarden anvendes uten endringer eller avvik, bortsett fra dem som er nødvendige på grunn av spesielle forhold ved det enkelte oppdrag.

Kapittel I Innledende bestemmelser

1 Virkeområde

Denne standarden er utarbeidet for bruk i kontraktsforhold hvor én part (leverandøren) påtar seg fast renhold i en angitt periode for den andre parten (oppdragsgiveren).

Standarden kan også brukes i kontraktsforhold der én part (underleverandøren) påtar seg en del av den leveransen som leverandøren har påtatt seg. Bestemmelsene i standarden angående oppdragsgiveren gjelder da for leverandøren, mens bestemmelsene angående leverandøren gjelder for underleverandøren.

2 Kontraktperiode

Dersom partene ikke har avtalt kontraktperioden, gjelder kontrakten i tre år regnet fra den første i måneden for avtalt oppstart. Med mindre kontrakten skriftlig sies opp av én av partene minst fire måneder før kontraktens utløp, fortsetter kontrakten å løpe med en gjensidig oppsigelsesfrist på fire kalendermåneder regnet fra oppsigelsen.

Ved flytting av oppdragsgiverens virksomhet, eller ved omlegging av oppdragsgiverens virksomhet på en måte som får innvirkning på leveransen, gjelder punkt 18 og punkt 23.

3 Kontrakten

Er ikke annet avtalt, inngår følgende dokumenter i kontrakten:

- a) avtaledokumentet;
- b) eventuelle referater eller skriftlig materiale fra oppklarende drøftelser eller forhandlinger avholdt etter at tilbudet er innlevert, og som er godkjent av begge parter;
- c) tilbudet med spesifikasjoner. Avvik i tilbudet fra de dokumenter som er angitt under d), e) og f), skal klart fremgå for å kunne gjøres gjeldende;
- d) skriftlige avklaringer og eventuelle referater eller skriftlig materiale fra befaringer eller konferanser avholdt før tilbudet ble inngitt;
- e) tilbuds- eller konkurransegrunnlaget med spesifikasjoner (renholdsplaner med arbeidsbeskrivelse, tegninger, skisser mv.);
- f) denne standarden.

Dersom det er motstrid mellom dokumentene, skal de gjelde i den rekkefølgen de er angitt ovenfor.

4 Overdragelse av kontraktsforpliktelser

Verken oppdragsgiveren eller leverandøren kan overdra sine kontraktsforpliktelser uten at dette er skriftlig avtalt.

5 Partenes representanter

Hver av partene skal utpeke en person som representerer dem i spørsmål angående kontrakten. Er ikke annet skriftlig meddelt den andre parten, har representanten fullmakt til å fatte alle beslutninger i forbindelse med gjennomføringen av kontrakten.

6 Samarbeid. Møter

Begge parter er forpliktet til å samarbeide for å oppnå tilfredsstillende kvalitet og service i forbindelse med leveransen og vise lojalitet under gjennomføringen av kontrakten.

Begge parter skal overholde de lover, offentlige forskrifter og vedtak som gjelder for deres kontraktsforpliktelser og for forholdene på renholdsstedet.

Hver av partenes representanter kan kreve at det avholdes møter dersom de mener det er behov for det. Innkallelsen skal skje skriftlig med rimelig frist.

Det lages referat fra møtene. Referatet føres normalt av leverandørens representant. Referatet sendes snarest og senest 14 dager etter at møtet er avholdt, til de øvrige møtedeltakerne og til partenes representanter. Eventuelle innsigelser mot referatet skal fremsettes skriftlig senest innen 10 dager etter at det er mottatt.

7 Taushetsplikt

Partene har taushetsplikt om opplysninger som fremkommer om den andre partens forretningsmessige eller personlige forhold.

Bestemmelsen i første ledd skal ikke være til hinder for at slike opplysninger gis til andre når dette er nødvendig i forbindelse med leveransen. Ansatte, underleverandører og andre som blir gitt slike opplysninger, eller som får kjennskap til slike opplysninger på annen måte i forbindelse med leveransen, skal pålegges samme taushetsplikt. Oppdragsgiveren kan kreve at leverandøren, hans ansatte og underleverandører underskriver en taushetserklæring.

Kapittel II Regulering av kontraktssummen. Betaling

8 Regulering av kontraktssummen

Kontraktssummen er basert på den lønnsstariff som gjelder den dato kontrakten er undertegnet av leverandøren.

Er ikke annet avtalt, reguleres kontraktssummen ved dokumenterte endringer i tariffert lønn. Reguleringen skjer med samme prosentsats som lønnen reguleres med. Reguleringen skjer med virkning fra samme dag som de tariffmessige endringene i lønnen.

Dersom det etter at kontrakten er undertegnet blir gjort vedtak om endringer i lover og forskrifter, har leverandøren krav på å få justert kontraktssummen slik at han får dekket de nødvendige og dokumenterte merkostnadene disse endringene medfører, med mindre annet er avtalt. Reguleringen skjer med virkning fra den dato leverandøren varsler oppdragsgiveren.

9 Betaling

Partene avtaler særskilt om fakturering og betalingsfrist. Er ikke annet avtalt, skal faktura ikke sendes oftere enn én gang per måned.

Fakturaen skal være dokumentert og spesifisert i nødvendig grad.

Er ikke annet avtalt, kan leverandøren kreve at oppdragsgiveren betaler den 15. i leveringsmåneden. Faktureringen skal skje minst 14 dager før betalingsdagen.

Kan oppdragsgiveren dokumentere krav som følge av leverandørens kontraktsbrudd, kan han holde tilbake så mye av betalingen at han har tilstrekkelig sikkerhet til å få dekket et spesifisert krav.

For øvrig plikter oppdragsgiveren å betale uomtvistete krav innen betalingsfristen.

10 Betalingsforsinkelse

10.1 Renter ved forsinket betaling

Ved forsinket betaling betaler oppdragsgiveren forsinkelsesrente i henhold til lov av 17. desember 1976 nr. 100 om forsinket betaling.

10.2 Leverandørens rett til å stanse leveransen

Leverandøren kan med 24 timers skriftlig varsel stanse leveransen dersom oppdragsgiveren misligholder sin betalingsforpliktelse, eller det er klart at slikt mislighold vil inntre.

Ved rettmessig stansing etter denne bestemmelsen reduseres leverandørens krav på vederlag kun med leverandørens besparelse ved stansingen.

Kapittel III Leverandørens ytelser

11 Krav til utførelse

11.1 Utførelse

Kvaliteten på leveransen skal oppfylle de krav som er angitt i kontraktsdokumentene, jf. punkt 3. Arbeidet skal ellers utføres innenfor de tidspunkter som er angitt i kontrakten. Det samme gjelder for arbeidets omfang og frekvens.

Dersom tidspunkter for leveransen ikke er avtalt, gjelder ingen begrensninger for når leverandøren kan utføre arbeidet ut over det som følger av lov og forskrift. Leverandøren er likevel forpliktet til å ta hensyn til oppdragsgiverens virksomhet.

Oppdragsgiveren skal informere leverandøren om spesielle forhold leverandøren må ta hensyn til under utførelsen av leveransen. Informasjonen skal skje skriftlig. Leverandøren er ikke ansvarlig for skader som skyldes unnlattelse av å gi slik informasjon.

Under utførelsen av leveransen skal leverandøren gå frem slik at det ikke oppstår skade eller fare for skade.

11.2 Kvalitetssikring

Leverandøren er forpliktet til å ha rutiner som sikrer kvaliteten og servicen i forbindelse med leveransen.

Leverandøren er forpliktet til å påse at hans underleverandører har tilsvarende rutiner. Han skal sørge for at rutinene er samordnet.

Oppdragsgiveren har i kontraktperioden rett til å kontrollere leverandørens kvalitetssystem og interne kontrollsystem.

11.3 Internkontroll av helse, miljø og sikkerhet

For å sikre at leverandøren til enhver tid overholder krav til lov, forskrift og offentlige vedtak, er han forpliktet til å utøve internkontroll i samsvar med det til enhver tid gjeldende regelverk. Leverandøren skal fortløpende gjennomgå sin internkontroll for å sikre at den fungerer som forutsatt. På forespørsel fra oppdragsgiveren skal det avgis skriftlig rapport som dokumenterer at dette er utført.

11.4 Leverandørens rett til å nekte å utføre arbeid

Leverandøren har rett til å nekte å utføre arbeid som ville være i strid med arbeidsmiljøloven med forskrifter eller i strid med andre offentligrettslige krav stilt i lov eller i medhold av lov.

12 Kontroll av leveransen

Er ikke annet avtalt, skal det foretas kontroll av leveransen én gang per kvartal.

Kontrollen utføres av leverandørens representant og arbeidstakere i samarbeid med oppdragsgiveren. Den skal utføres umiddelbart etter utført renhold.

Leverandøren utarbeider snarest mulig en rapport til oppdragsgiveren om utførelse av kontrollen. Rapporten skal inneholde opplysninger om:

- a) hvem som har utført kontrollen;
- b) hvor kontrollen er foretatt, dvs. virksomhet, adresse, etasje;
- c) dato og tidspunkt for kontrollen;
- d) dato og tidspunkt for siste renhold;
- e) hvor de enkelte feil og avvik fremkommer, slik at resultatet av kontrollen kan brukes til korrigerende tiltak.

Hver av partene kan på egen hånd utføre ytterligere kontroller. Kontroll skal foretas snarest mulig etter utført renhold.

13 Bruk av underleverandør

13.1 Generelt

Leverandøren har rett til å la deler av leveransen utføres av underleverandør forutsatt at denne fremlegger lovpålagte attester og erklæringer. Leverandøren skal likevel utføre største delen av leveransen ved hjelp av egne ansatte. Hans kontraktsansvar overfor oppdragsgiveren endres ikke ved bruk av underleverandør.

Før kontrakt med underleverandør inngås, skal leverandøren underrette oppdragsgiveren om hvilke deler han vil la underleverandør utføre, og om hvilke underleverandører han vil bruke.

På forespørsel skal leverandøren sørge for at oppdragsgiveren får den informasjon om underleverandørens kapasitet og kompetanse som er nødvendig for at oppdragsgiveren skal kunne utøve sin rett etter 13.2.

13.2 Oppdragsgiverens rett til å nekte å godta leverandørens valg av underleverandør etter kontraktsinngåelse

Oppdragsgiveren kan nekte å godta leverandørens valg av underleverandør dersom han melder fra om dette uten ugrunnet opphold og senest innen 14 dager etter at han har mottatt leverandørens underretning.

Med mindre oppdragsgiveren godtgjør at nektelsen er saklig begrunnet i underleverandørens forhold, skal han dekke leverandørens dokumenterte merkostnader som følge av at leverandøren må velge en annen underleverandør.

13.3 Underleverandør som er angitt i kontrakten

Underleverandør som er angitt i kontrakten, anses som godkjent.

Leverandøren kan ikke uten oppdragsgiverens godkjenning skifte ut underleverandør som er angitt i kontrakten. Oppdragsgiveren kan ikke nekte godkjenning dersom skiftet er saklig begrunnet i underleverandørens forhold.

14 Mangelfull leveranse

Dersom oppdragsgiveren mener at leverandøren ikke utfører leveransen i samsvar med kontrakten, må han reklamere uten ugrunnet opphold. Reklamasjonen skal fremsettes overfor leverandøren eller hans representant. Muntlig reklamasjon skal umiddelbart bekreftes skriftlig.

Oversittes reklamasjonsfristen, kan oppdragsgiveren ikke senere påberope seg forholdet.

Ved mangelfull leveranse som er reklamert i rett tid, er leverandøren forpliktet til å starte utbedringen omgående, og senest innen 24 timer etter mottatt reklamasjon, såfremt oppdragsgiveren krever det. Oppfylles utbedringsplikten, kan oppdragsgiveren ikke senere gjøre andre krav gjeldende.

Såfremt oppdragsgiveren kan gi en saklig begrunnelse, kan han nekte å akseptere utbedring. Han må i så fall skriftlig varsle leverandøren om dette før utbedringen iverksettes.

Dersom leverandøren ikke oppfylder sin utbedringsplikt, eller oppdragsgiveren etter bestemmelsen i fjerde ledd nekter å akseptere utbedring, kan oppdragsgiveren kreve et forholdsmessig prisavslag.

Kapittel IV Oppdragsgiverens ytelser

15 Beskrivelse av oppdraget

Oppdragsgiveren skal sørge for at leverandøren til enhver tid har en oppdatert beskrivelse av oppdraget, med angivelse av hvilke arealer som skal rengjøres, kvaliteten og omfanget av renholdet, frekvens m.m. Hvis oppdatering av oppdragsbeskrivelsen innebærer endring, vises det til kap. V.

16 Øvrige ytelser

Er ikke annet avtalt, skal oppdragsgiveren stille til leverandørens rådighet formålstjenlige garderober, toalett, låsbart lager, strøm, vanntilførsel med kaldt og varmt vann, samt nødvendig plass til rengjøringsmaskiner og annet rengjøringsutstyr.

Leverandøren har krav på at forholdene på renholdsstedet og forholdene for øvrig er som angitt i kontrakten, eller ikke avviker fra det som var påregnelig for ham ved inngåelsen av kontrakten.

17 Svikt i oppdragsgiverens ytelser

Hvis svikt i oppdragsgiverens medvirkning eller andre forhold oppdragsgiveren har risikoen for hindrer leverandøren i å oppfylle sine kontraktsforpliktelser, skal dette ikke anses som kontraktsbrudd fra leverandøren. Leverandøren er likevel forpliktet til å begrense og forebygge skadevirkningene med rimelige midler.

Dersom slike forhold medfører større arbeidsinnsats eller utgifter for leverandøren enn han etter kontrakten hadde grunn til å regne med, kan han kreve tilleggsvederlag etter bestemmelsene om tilleggsleveranser, jf. punkt 19.2.

Leverandøren skal uten ugrunnet opphold skriftlig varsle dersom han mener at oppdragsgiverens ytelser ikke er i samsvar med kontrakten. Det samme gjelder dersom han mener at det foreligger andre forhold som hindrer ham i å oppfylle kontrakten, og som han mener er oppdragsgiverens risiko. Dersom han ikke gir slikt varsel, kan han ikke påberope seg forholdene som grunnlag for fritak for ansvar for svikt i egne ytelser. Han kan heller ikke påberope seg forholdene som grunnlag for krav på tilleggsvederlag. Dette gjelder likevel ikke med hensyn til svikt i oppdragsgiverens fremtidige ytelser og andre forhold oppdragsgiveren har risikoen for.

Dersom leverandøren varsler om svikt i oppdragsgiverens ytelser i rett tid, skal oppdragsgiveren uten ugrunnet opphold skriftlig besvare varselet, med klar beskjed om hvorledes leverandøren skal forholde seg, om nødvendig i samsvar med endringsreglene i punkt 18.

Kapittel V   Endringer. Vederlagsjustering

18 Endringer

18.1 Retten til å pålegge leverandøren endringer

Oppdragsgiveren kan pålegge leverandøren endringer.

En endring må stå i sammenheng med det kontrakten omfatter.

En endring kan gå ut på at leverandøren skal yte noe i tillegg til eller i stedet for det opprinnelig avtalte, at leveransens karakter, kvalitet, art eller utførelse skal endres, eller at avtalte ytelser skal utgå. En endring kan også gå ut på at oppdragsgiveren flytter sin virksomhet eller legger den om på en måte som får innvirkning på leveransen, med mindre forholdet gir grunnlag for oppsigelse av kontraktsforholdet i henhold til punkt 23.

Leverandøren kan likevel ikke pålegges endringer ut over det han med rimelighet kunne påregne da kontrakten ble inngått.

Leverandøren kan motsette seg endringer med hensyn til tidspunkt for renhold dersom en slik endring vil medføre at arbeidet vil komme i strid med arbeidsmiljøloven med forskrifter.

Oppdragsgiveren har ikke rett til å trekke ut deler av leveransen for deretter å overlate disse delene til en annen leverandør.

Endringer i kontrakten i forhold til renholdsplan, arbeidsbeskrivelse og kvalitet skal avklares skriftlig mellom partenes representanter.

18.2 Beskjed om endring

Beskjed om endring skal gis leverandøren skriftlig i god tid før endringen skal iverksettes.

Oppdragsgiveren skal beskrive endringen på samme måte som leveransen er beskrevet i kontrakten.

19 Justering av vederlaget ved endringer

19.1 Hovedregel

Partene skal søke å oppnå en avtale om konsekvensen endringen har for vederlaget. Dersom partene ikke blir enige, skal vederlaget reguleres etter bestemmelsene nedenfor.

19.2 Tilleggsleveranser

Består endringene av tilleggsleveranser hvor kontraktens enhetspriser er anvendelige, benyttes disse enhetsprisene ved beregningen av tilleggsvederlaget.

Dersom omfanget av endringene innebærer at forutsetningene for fastsettelsen av enhetsprisene brister, kan begge parter kreve at enhetsprisene justeres for de fordyrelser eller besparelser endringene tilsier.

Hvis det ikke foreligger anvendelige enhetspriser, kan oppdragsgiveren kreve at leverandøren gir et spesifisert tilbud på fast pris.

19.3 Reduksjon av leveransen

Dersom endringene innebærer en reduksjon av leveransen, legges enhetsprisene til grunn for å beregne reduksjonen av vederlaget. Dersom det ikke foreligger enhetspriser, gjøres det et forholdsmessig fradrag i vederlaget.

Hvis leverandøren må betale avbestillingserstatning til underleverandører som følge av reduksjonen, kan han kreve erstatningsbeløpet dekket av oppdragsgiveren.

I tillegg kan leverandøren kreve at oppdragsgiveren refunderer ham lønnsutgifter for personale som han kan dokumentere ikke har vært mulig å sette i regningssvarende arbeid på grunn av endringen. Kravet begrenses til lønnsutgifter i inntil fire kalendermåneder etter at han mottok beskjed om endringen.

19.4 Endringsgebyr ved netto reduksjon av kontraktens omfang

Leverandøren har krav på endringsgebyr dersom man, på det tidspunktet oppdragsgiveren tidligst kunne ha brakt kontrakten til opphør etter punkt 2, kan konstatere at det samlede vederlaget er blitt lavere enn det vederlaget skulle ha blitt uten endringer i leveransen. Er ikke annet avtalt, fastsettes endringsgebyret til 20 % av reduksjonen i vederlaget.

Kap. VI Ansvar for skade. Forsikring

20 Ansvar for skade

Leverandøren er ansvarlig for fysisk skade på person, bygning, inventar med mer som uaktsomt er forårsaket av mangler ved leveransen. Dette ansvaret gjelder kun utgiftene til utbedring av den påførte skaden og er begrenset til 75 G (G = Folketrygdens grunnbeløp). Ansvarsbegrensningen gjelder ikke dersom manglene ved leveransen har sin årsak i forsettlig eller grovt uaktsomt forhold hos leverandørens ledelse.

Påføres oppdragsgiveren annet økonomisk tap på grunn av mangler ved leveransen, er leverandøren ikke ansvarlig for tapet med mindre manglene har sin årsak i forsettlig eller grovt uaktsomt forhold hos leverandørens ledelse.

Leverandøren er likeledes ansvarlig for skade som ikke skyldes mangler ved leveransen, men som han eller hans ansatte forvolder i forbindelse med gjennomføringen av denne, i samsvar med alminnelige erstatningsregler. Det vises til lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 2-1.

21 Forsikring

Er ikke annet avtalt, skal leverandøren ha ansvarsforsikring på vanlige vilkår.

Forsikringssummen skal ikke være mindre enn 75 G. Forsikringen skal dekke erstatningsansvar for skade leverandøren kan påføre oppdragsgiverens eller tredjemanns person eller ting i forbindelse med gjennomføringen av leveransen.

Forsikringsavtalen skal ikke inneholde bestemmelser som reduserer skadelidtes rettigheter overfor forsikringsselskapet i forhold til det som følger av de ordinære bestemmelsene i lov av 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler.

Leverandøren er forpliktet til å sørge for at eventuelle underleverandører er ansvarsforsikret på tilsvarende vilkår.

Attest for tegnet forsikring skal forelegges oppdragsgiveren for kontroll. Slik kontroll fratar ikke leverandøren risikoen for at forsikringen er dekkende.

Kapittel VII Opphør av kontrakten

22 Force majeure. Partenes rett til oppsigelse ved langvarig stans av leveransen

Ved force majeure, dvs. at leveransen hindres på en slik måte at den i vesentlig grad ikke kan utføres slik som forutsatt på grunn av ekstraordinære og upåregnelige forhold utenfor partenes kontroll, så som krig, opprør, naturkatastrofe, brann, streik, lockout m.m., bortfaller partenes forpliktelser så lenge hindringen varer.

Dersom hindringen varer i mer enn seks måneder, kan hver av partene si opp kontrakten. Leverandøren har krav på vederlag etter kontraktens priser for den delen av leveransen som han har utført. For øvrig er ingen av partene forpliktet til å betale noen form for erstatning til den andre parten.

23 Partenes rett til oppsigelse ved oppdragsgiverens flytting eller omlegging av virksomheten

Dersom oppdragsgiveren flytter sin virksomhet, eller han legger om sin virksomhet på en slik måte at opprettholdelse av kontrakten vil innebære vesentlige ulemper eller føre til vesentlige merkostnader for én av partene, kan hver av partene si opp kontraktforholdet med virkning fra flyttingen eller omleggingen.

Dersom leverandøren mottar oppsigelse med en kortere frist enn fire kalendermåneder, kan leverandøren kreve erstatning. Erstatningen kan fastsettes av partene ved forhåndsavtale. Dersom en slik avtale ikke er gjort, fastsettes erstatningen til 90 % av avtalt vederlag for tidsrommet fra leveransens opphør og til utløpet av firemånedersfristen.

Det samme gjelder dersom leverandøren sier opp kontrakten etter å ha blitt varslet om forholdet med en kortere frist enn fire kalendermåneder.

24 Heving av kontrakten

24.1 Generelt

En part kan heve kontrakten dersom den andre parten vesentlig misligholder sine kontraktsforpliktelser, eller det er klart at vesentlig mislighold vil inntre. Det samme gjelder hvis den andre parten går konkurs eller blir beviselig insolvent.

Før heving kan iverksettes, skal den parten som ønsker å heve, skriftlig ha gitt den andre parten en rimelig frist til å rette på forholdet, med varsel om heving om så ikke skjer.

Heving av kontrakten skjer ved skriftlig erklæring til den andre parten.

Dersom oppdragsgiveren hever kontrakten, skal leverandøren snarest avslutte leveransen etter at han har mottatt erklæringen om heving. Dersom leverandøren hever kontrakten, kan han når som helst etter at oppdragsgiveren har mottatt erklæringen om heving, avslutte leveransen.

Leverandøren har krav på vederlag for den delen av leveransen som er utført.

24.2 Erstatning ved oppdragsgiverens heving

Når oppdragsgiveren hever kontrakten, kan han kreve erstattet nødvendige merutgifter til renhold fra hevingstidspunktet til det tidspunktet leverandøren tidligst kunne ha brakt kontrakten til opphør etter punkt 2.

Han kan i tillegg kreve erstattet påregnelig tap som oppstår etter hevingstidspunktet, dersom hevingen skyldes forsett eller grov uaktsomhet hos leverandøren.

24.3 Erstatning ved leverandørens heving

Når leverandøren hever kontrakten, kan han kreve erstattet tapt fortjeneste fra hevingstidspunktet til det tidspunktet oppdragsgiveren tidligst kunne ha brakt kontrakten til opphør etter punkt 2, samt eventuelle direkte påregnelige utgifter.

Han kan i tillegg kreve erstattet annet påregnelig tap som oppstår etter hevingstidspunktet, dersom hevingen skyldes forsett eller grov uaktsomhet hos oppdragsgiveren.

Kapittel VIII Andre bestemmelser

25 Bruk av dokumenter

Dokumenter som er utlevert av én part til en annen, skal ikke gjøres kjent for andre enn dem som trenger dem i forbindelse med gjennomføringen av kontrakten. Bruk av slike dokumenter i forbindelse med andre oppdrag uten tillatelse fra den parten som har levert dokumentene, vil medføre erstatningsansvar.

26 Tvister

Tvister mellom partene om kontraktsforholdet bør søkes løst i minnelighet.

Hver av partene kan kreve enhver tvist mellom partene om kontraktsforholdet som ikke blir løst i minnelighet, avgjort ved ordinær rettergang, med mindre partene blir enige om å la tvisten avgjøres ved voldgift.

Ved ordinær rettergang skal renholdsstedets verneting være verneting for alle søksmål som måtte utspringe av kontrakten.

Tillegg A (informativt)

Arbeidsbetingelser

Angående arbeidsbetingelser i offentlige kontrakter vises det til ILO-konvensjon nr. 94 om arbeidsklausuler i offentlige arbeidskontrakter. ILO-konvensjonen er ratifisert (St. prp. Nr. 62) av Norge i 1996. Formålet med ILO-konvensjon nr. 94 er å sikre at arbeids- og lønnsvilkår holdes på vanlig nivå for umiddelbart sammenlignbart arbeid når staten setter bort arbeid som entreprise. Konvensjonen gjelder kontrakter der minst én av kontraktspartene er en offentlig myndighet. Det er et vilkår at kontrakten må være tildelt av en sentral statlig myndighet. Det er frivillig for statsaksjeselskap og kommuner/fylkeskommuner å følge konvensjonen.

I konvensjonen oppfordres det generelt til at lønns- og arbeidsvilkårene i arbeidsforhold som ikke er underlagt tariffavtale, ikke bør være dårligere enn de vilkårene som gjelder for samme type arbeid, og som er fastsatt i tariffavtale innenfor samme distrikt eller i sammenlignbare distrikt. Leverandøren bør til enhver tid kunne legge frem dokumentasjon på hvilke lønns- og arbeidsvilkår som blir benyttet. Dette gjelder også for underleverandører.

Litteratur

NS-INSTA 800 Rengjøringskvalitet – Målesystem for vurdering av rengjøringskvalitet

- Norsk Standard og guider fastsettes av Standard Norge. Andre dokumenter fra Standard Norge som tekniske spesifikasjoner og workshop-avtaler publiseres etter ferdigstilling uten formell fastsetting.
- Dette dokumentet er utgitt i samarbeid mellom Standard Norge og Pronorm AS.
- Standard Norge kan gi opplysninger om innholdet i dokumentet og svare på faglige spørsmål. Mer informasjon om standardisering finnes på www.standard.no
- Inntektene fra salg av standarder som Pronorm AS står for, utgjør en stor og avgjørende del av finansieringen av standardiseringsarbeidet i Norge.
- Spørsmål om gjengivelse fra dokumentet rettes til Pronorm AS. Mer informasjon om alle Pronorms produkter og tjenester relatert til standarder finnes på www.pronorm.no.
- Innspill og tips til forbedring av våre produkter og tjenester ønskes velkommen og kan rettes til:

Standard Norge
Postboks 242
1326 Lysaker

Telefon 67 83 86 00
Telefaks 67 83 86 01
info@standard.no
www.standard.no

Pronorm AS
Postboks 252
1326 Lysaker

Telefon 67 83 87 00
Telefaks 67 83 87 01
pronorm@standard.no
www.standard.no